

HISTORIA D' UN CANTERET DE TERRISSA

Nanch, Ninch, Nanch
Nanch, Ninch Ninch
Lo volem y lo teniu
Lo present de Felip quint.
Tots ne sou de butiflers,
Sense cap home de bé (1).

(Antiga cansó de las campanas de Cervera.)

o hi ha cap Catalá que no llegeixi ab indignació la historia de nostra benvolguda terra en los anys primers de la centuria passada, en particular los mil set-cents tretze y catorze, quant nostra Barcelona, á imitació de Numancia, sosteni un siti que assombrá á Europa entera, y sols entre runas é incendis, trepitjant cadavres, penetraren en ella las tropas castellanas y francesas que imposaren sens cap dret (2), al descendent del luxuriós Lluís XIV, nomenat lo Duch d' Anjou y en Espanya Felip V.

Nostres furs nos foren esborrats y nostras gloriosas banderas foren cremadas per mans del butxi, y las gramallas dels Consellers, las vestian per irrisió los macers del nou Ajuntament que 's posá per ordre del Rey francès.

Los pagesos y los forners tingueren que fermar las ganivetas de tallar pá, los uns en sas parets los altres en sos taulells (3).

Lo Consell de Madrid digné al Rey que enderroqués á la Ciutat de Barcelona, y posés en lo lloch que ocupava aprop del mar una columna en la qual s' esculpís ab lletras grossas: Aquí existí una ciutat rebelada contra son Rey.

Per fortuna Felip V no escollá aqueix deliri y conservá la Ciutat, pero maná enderrocar una tersa part de ella, lo hermós barri nomenat

LA RENAIXENSA.—Any XIV.

la Rivera de Garbí, y aixecà en ella per escarment dels catalans y per tenir sempre subjecta á la Ciutat la odiosa Ciutadela.

No bastá aixó per humillar á Barcelona y li tragué sa Universitat, que avans estava en lo últim de la Rambla de Betlém que se nomenava dels Estudis, y pera premiar á la ciutat de Cervera, traïdora á Catalunya, aixecà una altra Universitat allí, obligant á anar á passar á Cervera los joves que volian seguir carrera.

Aqueixos dos monuments, vergonya y dol dels verdaders catalans, subsistiren durant molt temps y subsisteixen encara en part.

Un any després de la rendició de Barcelona en una casa situada en lo antich Arrabal, una dona nomenada Eularia Castells rebia en sa casa un jove que desde Vich se 'n anava á Madrid.

La expressada dona perteneixia á la classe de menestrals y ciutadans honrats de Barcelona, noblesa plebeya que era la que tenian molts vehins de nostra ciutat, que si be exercian una industria no tenian que viurer d' ella, y 's consideravan tan nobles con los cavallers, poguent los homes portar espasa.

Lo jove que entrá en la casa de Eularia Castells era son gendre y era un artista, pintor y daurador, que desde Vich anava á Madrid á restaurar l' antich palau del Rey d' Espanya per ordre de Felip V.

La sua sogra lo rebé molt bé y ell passá ab ella uns quants dias. Al principi s' apreciavan molt, quan un dia estant sobre la taula la sogra li digué:

—Mira, fill meu, voldria demanarte un favor; y, mostrantli un canteret de terrissa embarnissat que servia per beurer aygua fresca, continuá ¿Veus aqueix canteret? Es tal vegada un capritxo de dona, pero voldria que me 'l daureses per quan vingui lo nostre Rey Carles III Arxiduch d' Austria, per poder regar lo carrer ab aygua de rosas devant sa carrossa, y que lo mateix or que daurará lo palau d' aqueix Rey gabaig que 'ns fan tenir per forsa, serveixi per adornar lo canti que ha d' obsequiar á nostre benvolgut Archiduch Carles III Rey lligitim d' Espanya.

Lo jove prengué lo canti y lo daurá, fentli ab puntas hermosos dibuixos.

Se despedí de la sua sogra y se 'n aná á Madrid.

L' Arxiduch no torná y lo canti subsistí.

Eularia Castells morí velleta esperant l' Arxiduch, pero se quedaren en la familia las tradicions de la casa d' Austria, y quant se feyan festas á un noy ó noya las mares d' aquesta familia los nomenavan fills dels Reis d' Espanya y nets dels emperadors d' Austria y per fer

dormir á las eriaturas las hi cantavan la antiga cansó de las campanas de la Universitat de Cervera que deya:

Nanch Ninch Nanch
Nanch Ninch Ninch
Lo voleu y lo teniu
Lo present de Felip quint.
Tots ne sou de butiflers,
Sense cap home de bé.

Y ha passat la centuria y més sens venir l' Arxiduch ni los descendents que esperava la familia de Eularia Castells, pero encara en sas llars se canta la cansó irrisoria de las campanas de la Universitat de Cervera y se nomenavan als noys y noyas nets del emperador d' Austria.

Las obras de Felip V per humiliar nostra Ciutat la una ja es ende-
roçada ó poch li falta.

La Ciutadela está convertida avuy en lo deliciós Park y en son entorn torna á aixecarse ab diferent nom lo antich barri de la Rivera de Garbí.

La Universitat de Cervera cáu per si mateixa, y en cambi 's presenta hermosa la de Barcelona. Aquell superb edifici s' está ende-
roçant sense que cap catalá amant de sas glorias aixequi la veu pera detenir sa ruina, ni que 'ls mateixos fills de Cervera, avergonyits de lo procediment de sos avis, fassin cap esforços pera conservar aquell padró de infamia. Y 'l só de las campanas de sa Universitat respondrá a la cansó irrisoria que 'ls cantaba tot Catalunya;

No 'l volém y no 'l tenim
Lo present de Felip quint.
Ja no 'n som de butiflers
Perque som homes de bé.

y mentres lo mon veu caurer las obras de Felip V que s' aixecavan fins al cel, una cosa frágil se conserva encara.

Es lo canteret de Eularia Castells que espera l' Arxiduch d' Austria.

Posat dintre una campana de cristall lo conserva com una reliquia la familia descendenta de la bona patricia barcelonesa, y lo té en un saló com una de las més prehuadas joyas y lo mostra ab orgull á quants los visitan.

¿Per qué un canteret de terrissa s' ha conservat més que uns colosals edificis de pedra? ¿Per qué mentres la casa de Borbon ha vist

caurer algunas vegadas son poder, la familia de Eularia Castells se conserva com un canti fragil en sa mateixa casa del antich Arrabal de Barcelona? (4)

Sols Deu ho sap y en sos secrets ningú pot penetrarhi.

FRANCISCO DE P. CAPELLA.

NOTAS

(1) Lo infamant nom de butiflers se daba als partidaris de Felip V, nomenantse Vigatans als catalans del Arxiduch, l'home mes ingrát que trepitjà la terra, comprometet á Catalunya y abandonant-la cobardement després.

(2) Agna de Austria y Maria Teresa al casarse ab Lluís XIII y la segona ab Lluís XIV, renunciaren ab capítols matrimonials per ellas y los descendents tots los drets que podian tenir á la corona d'Espanya.

(3) Encara recordo haver vist las ganivetas fermadas de cadenas en las pasteras de antigas casas de pagès y en las flecas ó forns de vendreir pá, lo que 's feu per ordre de Felip V.

(4) Descendent de Eularia Castells, ma quarta avia, guardo en mon poder com una reliquia lo preciós canteret que es pera mi la més valiosa joia, salvat com per miracle durant més d'un sigle y mitx, y apesar que res hi ha escrit d'ell en ma familia y que fins s'ignora lo nom del que 'l daurà, la tradició ha seguit desde pares á fills y jo la vaig apendre de ma avia materna, besneta de Eularia Castells, y encara recordo com aquella tenint á mos germans sentats damunt sos genolls los feya ballar cantantlos la cansó dels butiflers. La historia del canteret la repeteixo jo á mos nets y en ma casa salvo per pura necessitat may se parla en castellá. Los petitets en cambi ja saben la cansó de las campanas de la Universitat de Cervera y á vegadas me fan mal de cap cantant «Lo present de Felip V» ab sas veuhetas primas y ab no poca gatzara.

La expressada cansó fou treta en sentint lo só que feyan las ditas campanas quant repicavan en alguna festa, y del modo de tocarlas alashoras se tragué la tonada que cantava tot Catalunya apesar de lo oprimida que la tenian los triumfants butiflers.

Pocas familias avuy la recordan, puig la nomenada guerra de la independencia uní als espanyols contra lo enemich comú, y los Catalans, olvidant que defensavan al descendent del Duch d'Anjou, se deixaren matar en Tarragona y Gerona y feren recular per primera vegada en lo Bruch los aligots invencibles del aventurer del sigle, deixantlos escarnits y esplomissats.

LO CANT D' ALTABISCAR

APIGUT es de tots los que coneixen la historia de nostra península, lo famós episodi, dit de Roncesvalles, que tingué lloch en el sigle VIII de nostra era, en la vella Vasconia, y del que n fou héroe (histórich ó legendari) Roldan, nebot del emperador Carlemany.

L' heróich fet d' aquells valents montanyesos que s' oposaren al pas per sas pacíficas valls, y destruhiren al nombrós y desolador exércit franch, viu en la tradició del poble vasco ab lo popular y patrióich *Cant d' Altabiscar*. (Altabiscar cantá.) Aquest cant qu' á la senzilla de sa forma reuneix un fondo valent, pot considerarse com un dels primers monuments literari-populars de nostra península y ha sigut estudiat per nostres millors crítichs.

La traducció d' aquest cant, tal com lo recullí l' erudit vascongat D. Joreph Mª Goizueta, diu aixís :

«Un crit espantós ha despertat los ecos de la montanya vasca.

—¿Qui hi ha? contesta, ¿qui m' crida?

Lo mastí que dormia als peus de son amo, 's desperta ab sorpresa y per las voras d' Altabiscar resonan sos lladruchs.

Una remor confosa s' aixeca de la vall d' Ibanyeta; vé rodant, rodant, acostantse, y topant á dreta y esquerra pe 'l fondo de las rocas.

Es lo soroll, la cridoria llunyana encara, d' un gran exércit qu' avansa.

Los nostres contestan desde 'l cim de la montanya ab las trompas aterradoras. L' *echeco-jauna* (1) esmola sas asconas y fletxas.

(1) Cap de família.

—¡Ja arriuan! ¡ja arriuan! son tants com las fullas de nostres boscos, ¡quina munió de llansas! ¡quants gonfanons y banderas viroladas onejan demunt la lluentor dels cascos!

—¿Quants son? Noy, còntals bé.

—Jo 'n veig un, dos, tres, quatre, cinch, deu, dotse, quinse, vint, trenta, cent y molts milers encara; es impossible contarlos.—

—Juntém la forsa de nostres brassos; arranquém d' arrel aqueixas rocas; llensemlas per la pendent; que rodin sobre sos caps.

Aixafém, matém al enemich per centenars de milers, ¿qué venen á buscar en nostras valls tranquilas los fills del Nort ab sos llarchs vestits y rossa cabellera? ¿perqué torban nostra p u y benestar?

Quant l' os de nostras montanyas ataca 'l rusch solitari, l' abella que 'l guarda, clava sa pua en lo llanut cos de la fera y mor lluytant y defensant sa casa. Morim també nosaltres si es precis. Las montanyas son las barreras naturals que Deu va plantar pera que 'ls homes may las aplanin.—

Aixís enrahona l' Echeco-jauna.

Las rochs rodolan fent salts terribles y aixafant centenars de guerrers. Las corassas se trencan en mil trossos. Las carns trossejadas tremolan. Los ossos cruixen y s' esbonissan. La sanch corra á torrents.

Llavors, Roldan acosta á sos llavis sa trompeta y fa sonarla ab tosas sas forsas. Las montanyas son altas, pero 'l só de la botzina puja mes alt y 'l ressó lo repeteix cent vegadas.

Carles y sos comptes l' han sentit.

—¡Ah!, digné 'l rey del Nort, los nostres lluytan, pero Ganelon li contesta: «No es res» A un altre qu' aixís hagués supóst no 'l haguesan cregut.

Roldan, ab gran pena, ab gran dolor, toca sa botzina sens parar. La sanch raja á glops de la boca del instrument.

Lo crani del franch está badat y per lo forat s' hi veu palpitir lo cervell. Y lo soroll de la botzina ressona lluny.

—¡Ah!, torna á esclamar lo Rey, sento la botzina de 'n Roldan, y no la tocaria ell si no 's veyés en gran perill. Pero Ganelon diu; —no hi ha res de lluyta.—Massa coneixeu 'l orgull de vos're nebot. A horas d' ara deu disputar ab sos pars. Caminem, nostra terra es molt lluny.

Per las amplex feridas de 'n Roldan brolla la sanch mes abundosa: al fi fa 'l últim esforç y sa botzina ressona ab mes forsa que may.

Carles y sos franchs lo senten per tercera vegada.

—¡Ah! crida 'l Rey, ara si que juraria per Deu, que mon nebot

lluya. Tórnmensen, junteu vostras banderas, anem á ajudar als nostres qu' están en perill.

Los frarchs al só de las trompetas, se posan sas armaduras, y tornan á baixar al plá sens tenir en compte los pichs aguts, las nits foscas, los fondos y negres abims y 'ls preecipitats torrents.

Lo rey Carles munta depressa, sa blanca barba oneja sobre la brillant armadura; arriba al camp de batalla... pero arriba tart.

¡Fugiu, fugiu, los qu' encara tingueu forsas y un cavall pera fugir!

¡Fuig, rey Carlemany, ab ton mantell roig y 'l plomall negre!

Ton nebot estimat, lo millor de tos guerrers y barons, jau en aquell munt de cadavres; de res servi son ardiment.

—Y ara vascons, crida 'l Echeco jauna, deixém las rocas, baixém com la neu al plá, atacant ab las fletxas als fugitius.

¡Ja fugen! ¡ja fugen! ¿ahont es la munió de llansas? ¿ahont son los ganfanons y banderas que 's movian sobre 'ls cascos?

Sas armas sagnantas ja no lluhén als raigs del sol. ¿Quants son ara, noy? Contals bé.

—Vint, dinou, quinse deu, tres, dos, un... ni un ne queda: tots son morts, tot ha acabat.

—¡Echeco-jauna! ja pots anarten ab ton mastí, ves á abraçar á ta esposa y á tos fillets.

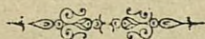
Neteja tas fletxas; ab ellas y ta botzina de guerra fesne un feix que posarás sota ton coixi: ton cap reposará tranquil.

Las águilas vindrán á disputar als llops aqueixas carns trossejadas, y aquesta ossera blanquejará 'l plá per molts sigles.

Dorm, Echeco-jauna, dorm tranquil. Lo masti morirá de vellesa, avans d' alarmarte un' altre vegada ab sos lladruchs.»

E. MOLINÉ Y BRASÉS,

22 J' Octubre 1884.

LO PRIMER BÉS

¡Quina dolsa melangia
per mes vénes escampá
lo trench d' auba d' aquell dia
que may mes puch oblidá!

¡Com me vas semblar hermosa
ab tos ulls endormiscats
y ab ta boca mitx desclosa,
niu de besos somniats!

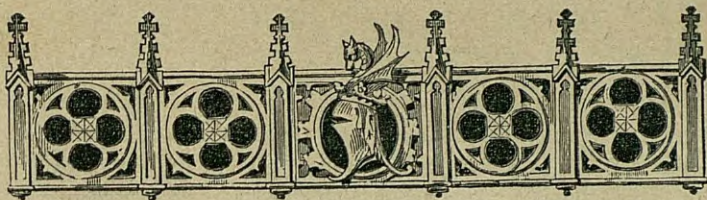
Tos cabells encar guardavan
lo misteri de ton pit
y encara en ells s' hi amagavan
mos recorts d' aquella nit.

Y llavores ab deliri
vaig cercar la teva ma,
olorosa flor de lliri
feta á posta per besar.

Després... ta ma satinada
amagares ab recel
mes ja 'l llavi, oh ma estimada,
n' havia probat la mel.

Fou un bes plé de dolsuma
qu' encar ressona en mon cor;
fill de nostra passió pura,
primer sagell d' un amor.

BONAYENTURA BASSEGODA.

LO JUDICI DE DEU

El capvespre de un día d'estiu, un joglar que acabava de entrar en Barcelona per una de las portas que s'obrian al cantó de Ponent, penetrava en la plàssa propera al palau comtal. Tot en ell indicava que era extranger: son port, sos mohiments, l'escut d'armas que duya brodat en lo pit, y las miradas que ab estranyesa dirigia á tots cantons.

Lo dia havia sigut calurós, y 'l joglar que sens dupte venia de lluny semblava estar fatigat. Se sentá á reposar en un banch de pedra que hi havia sota una de las finestras baixas del palau. Poch tardá en atreures la atenció dels tranzeunts. Alguns caballers se pararen prop d'ell y li dirigiren ab curiositat varias preguntas, á las que respongué 'l joglar en idioma provensal que era llavors conegut en todas las Corts.

- Cansat estás joglar?
 - Vinch mort de cansament, nobles caballers.
 - Ton vestit está ple de pols.
 - Es que ma jornada ha sigut molt llarga.
 - De quin país vens?
 - De Alemania.
 - Què 't porta á Barcelona?
 - Una causa santa.
 - Y aixó com es?
 - Vos ho diré, nobles senyors. Jo so 'l servidor mes humil de la emperadora Matilde, filla del rey de Inglaterra y esposa de Enrich V
- LA RENAIXENSA.—Any XIV.

de Alemanya. Ma noble senyora soporta ab resignació gran las penas que ab una vil acusació y una afrentosa calúnnia han llensa^t sobre son cap dos tant poderosos com indignes senyors de sa cort. D' adúltera s' han atrevit á acusarla ab malvats fins; de adúltera á ella tan pura com la oració de un noy y tant casta com la estrella del mati! Son espós ha donat crèdit á la afirmació d' aquells indignes cortesans, y la pobre victima, pera fugir del immediat càstich de sa ira, ja que á mort infamant la havia condemnada, ha apelat al judici de Deu, confiada en lo Ser Suprem. que may desampara á la ignocencia. L' emperador ha suspés lo llamp de sa cólera, y ha donat de terme un any y un dia. Si en tot aqueix temps no 's presenta á Colonia un campeó disposat á sostenir ab llansa y espasa la ignocencia de la emperadora en camp obert ab sos dos acusadors que la proclaman adúltera, ma desdijada soberana Matilde morirá en una foguera. Mentres gemeja en la presó, esperant l' hora fatal de finir lo terme, jo, son obscur vassall y son fidel servidor, vaig errant pel mon, visitant las corts una redera l' altre, y procurant, á la veu de la ignocencia en perill, encendre lo foch sagrat del entusiasme en los cors generosos, Tots mos esforços fins avuy han sigut inútils, encare la bona causa no ha trobat un defensor. Per aquí he vingut, porque m' han dit que éra Barcelona una ciutat rica y hermosa, hont tot un exércit d' héroes reposa á la sombra dels llorers que ha fet brotar pera ornament de sos fronts lo mellor dels primpeps. Donchs be, nobles senyors: ja que aquí so vingut, ¿creyeu que será inútil mon viatge? No hi haurá entre tants un campeó que 's decidezca á batres per la ignocencia? Tindrà lo pobre joglar que entornarsen á sa terra y dir á la malhaurada emperadora: Deu ha apartat de vos sa mirada, senyora; no hi ha en tot lo mon de la caballeria ni un sol que per la ignocencia oprimida y per l' honor ultratjat de una dama se resolgui á empunyar una llansa.

Aixís parlá lo missaljer, y es fama que al acabar son llarch rahonament, dirigí á tots indrets sos ulls cuberts de llágrimas.

—¿Y quan termena 'l plasso, joglar? li preguntá un caballer.

—Dos mesos y un dia mancan.

Alguns dels caballers que estavan presents eternits per la historia de las desgracias de tant noble dama, haurian volgut oferirse pera esser sos defensors, pero á cada un li privavan sons assumptos particulars y 'ls esglayava lo llarch viatge que 's tenia d' empendre. Conso-laren al joglar dihentli que no mancaria en Barcelona qui 's condolgués de sa soberana y 's disposés á batres per ella, pero tots s' allunyaren, deixantlo sol,

Suspirà lo pobre juglar, seguintlos ab los ulls; tots me diuhen espera, mes cap m' ha dit encare: conta ab mí. Ma pobre senyora morirà en la fogata.

Acabava de pronunciar aquestas paraulas ab trist y dolorit accent, quan vejé caure á sos peus un guant de malla que li fou tirat desde la finestra mes próxima per un caballer que 's retirà tot seguit. Llensà 'l joglar una esclamaeió de goig, recullí lo guant que fou pera ell una dolsa esperansa ploguda del cel, y 's dirigí á las portas del palau pera entrar á informarse del caballer á qui aquella prenda pertanyia. Los guardias li impediren lo pas y encar que permanesqué en lo llindar fins molt entrada lo nit, mostrant lo guant á tots los caballers que de la regia morada eixian, res pogué averiguar y tingué d'anarsen á buscar posada ans que lo avansat de la nit li impedís. Al dia següent sortia de Barcelona enduhentse 'n lo guant, prenda de un caballer desconegut.

Interinament, la emperadora Matilde continuava tancada á la presó de Colonia. Hermosa era aquella soberana! Las líneas de sa fesomia tenian una puresa sens igual, son cutis semblava haver robat son color á la perla, suau y dolsa era sa mirada, y sa sedosa cabellera rossa formava com una daurada aureola al entorn de son front magestuós.

Lo cel la va fer tan hermosa com desgraciada, son espós lo noble emperador de Alemania era de un caràcter arrebatat y gelós, y cregué fàcilment la vergonyosa faula que li contaren los senyors de sa Cort que havian jurat perdre á sa soberana.

Rodolf Walheim y Ricart de Ninkrée, joves impetuosos, de passions desordenadas y de costums deshonestas, s' havian atrevit á posar sos ulls en la hermosa Matilde, que retxassá ab orgull sos galans obsequis y 'ls presentá l' escut de sa virtut pera blanch de sas torpes intencions. Vejentse menypreats y llensats de la presencia d' aquella dama en qui havian somniat pera complaure sas passions, Ricart y Rodolf ab l' odi mesquí de las ánimas baixas, decidiren venjarse de una manera exemplar. Fàcil los hi fou enganyar al emperador y despertar la viva pero dormida cólera de sa gelosia. Li contaren una faula que sapigueren teixir ab totas las apariencias de la verosimilitut, y Matilde fou condemnada á morir com adúltera en una foguera.

Las protestas de ignocencia, son plor de desesperació, sa hermosura tant fatal, l' amor que encare inspirava á son espós, tot fou inútil. Enrich, cegat per la gelosia y assedegat de venjansa tenia un cor mes dur que la roca. Vejentse la malhaurada sens amparo, sens recursos y próxima á morir, apelá al judici de Deu. Las lleys de la épo-

ca li donavan aqueix dret y no podia negarse aquest suprem y últim recurs á un acusat. Ricart y Rodolf foren declarats mantenedors del camp y 's doná de temps á la emperadora un any y un dia pera que busqués un campeó que per sa causa se decidís á batres, debent ser lo qui 's presentés caballer y de noble prossapia.

Llavors fou quan partí lo joglar de Matilde, unich servidor que leal y adicte se mantingué á sa senyora eu sos amarchs jorns de prova.

Lluhi la aurora del dia senyalat pera 'l combat, brillá aquell sol que al pondres devia tal volta endursen l' últim sospir de la malhaurada emperadora de Alemania.

S havia alsat lo camp en una planura immediata á las portas de Colonia. Era un espay cuadrangular, rodejat de barreras, en un de quals estremis s' obria la porta per la que debia presentarse lo campeó. A un costat estavan las tendas dels dos mantenedors, sobre las quals onejava com un graciós plomall lo penó ab sos colors y sas armas. En lo fons devant la porta citada, se veyá la pira que tenia de devorar á la pobre acusada, si l cel no li enviava un defensor ans que 'l sol de aquell dia 's pongués. Junt á la pira hi havia 'l lloch reservat pera Matilde y junt á Matilde s' alsava 'l cadafalch ab setis disposats pera los jutjes del torneig al entorn de un soli destinat pera 'l mateix emperador. Tot lo demés terreno sobrer havia sigut abandonat á la cort y al poble. Sols se tingué cuydado d' aixecar una graderia en lo siti destinat als caballers y personas principals pera que poguessen estar separats dels plebeys y remensas.

VÍCTOR BALAGUER

(Acabarà.)

LA CANSÓ DE L' ENCLUSA

PREMIADA EN LO CERTÁMEN DE HOSTAFRANCHS

Y jo sempre al sentí 'l mall,
del treball
he cantat la santa gloria.
F. Soler.

Prop la farga estich posada
qu' es per mi 'l siti d' honor,
quan comensa la jornada
ja 'm vé á veure 'l forjador,
quan s' encén la flamarada
ja m' abrusa ab sa xardor.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall
jo canto enardida
lo cant de la vida;
lo cant del treball.

Jovencel d' estampa ardida
m' amartella tot cantant
la cansó mes aixerida
que son cor li vá inspirant,
la corrandà mes sentida
per l' amor qu' anyora tant.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,

jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Dels metalls que 'l rocàm cria
lo miner me 'n fà present,
y en objectes de valia
los transformo jo al moment,
secundant sa fantasia
com per art d' encantament.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Jo al volant forma imprimeixo
que 'ls cellers ha d' engreixar,
jo 'ls soberchs palàus guarneixo
com la brana del altar,
dels castells lo pont vesteixo
com la creu del campanar.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Al fusell que la mort gita
torno en rodas y talés,
del canó faig per l' ermita
la campana del burgés,
del grilló que l' odi exita
faig l' aixada del pagés.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida,
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Faig l' enginy que 'l plom retalla,
com l' entena de la nau,
y pe 'l llamp que 'ls núvols ralla
faig l' agulla que l' atráu
y en picots torno la tralla
y l' argolla del escláu.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida,
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Jo he sotmés la pensa humana
al fil del llamp parlador,
y he dat forma soberana
á n' el carro del vapor,
que 'ls vilatjes agermana
per la gran lley del amor.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida,
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

Del trabull d' antigas eras
vaig fé un mon regenerat,
jo vestint las náus lleujeras
á dos mons he agermanat,
y esborrant murs y fronteras
vull junyir l' Humanitat.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del trevall.

A las arts dono la vida
com la páu al jornalero,
de la industria benehida

sempre esclava jo vull ser,
del treball que al goig convida
vull estar sota 'l dosser.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del treball.

Del obrer soch l' esperansa
que ha de darli 'l goig després,
lo modern traspals no 's cansa
d' alentarme ab lo seu bés,
del Treball soch la balansa,
soch l' imatge del Progrés.

Y ab ferma branzida,
al dring que fá 'l mall,
jo canto enardida
lo cant de la vida,
lo cant del treball.

ANTONI BORI.

Badalona.

LO JUDICI DE DEU

(Acabament)

ESDE punta de dia bullia ja la gentada al entorn del palench, y mitja hora després de sortir lo sol, se presentá la acusada rodejada de una guardia d homes d' armas y seguida dels sayons que debian encendre la pira. Anavan redera los jutjes presidits pe l' emperador, marchavan á continuació los dos caballers mantenedors, armats de totas armas y montats en briosos cavalls, tancant la comitiva una guardia de honor.

Tots anaren á ocupar sos llochs respectius; los jutjes y 'l soberá se colocalen en sós setis; los guardias s' estengueren á lo llarch del palench, los reys d' armas entraren al camp, los mantenedors penetraren en sas tendas deixant sos escuts á la porta com en senyal de provocació y la malastruga Matilde se deixá caure de genolls prop de la pira posantse las mans al rostre pera amagar lo carmí de sa vergonya y la flaqueza de sas llágrimas

Havia passat un any, havia ja apuntat lo darrer dia det terme senyalat, y 'l joglar no havia retornat encara. Tal volta havia mort y ab ell l' esperança d' un defensor, ja que en tota Alemanya no hi havia un sol cavaller que s' atrevis á excitar l' enuig del emperador balentse per sa esposa. Pobre y desolada Matilde!

Sonaren las trompetas anunciant que anava á comensar l' acte; un home d' armas colocat en mitj de la arena y en la forma acostumada pregoná que 'l palench quedava obert y franch pera tot aquell que havent sigut armat cavaller y essent de noble llinatge, volgués creuhar sas armas ab los dos mantenedors, disposats á sostenir que la emperadora Matilde era adúltera é indigna de ocupar son lloch en lo tálam imperial.

—Preséntes qui 's trobi disposat á sostenir lo contrari, digué al

acabar; combati ab armas iguals, y Deu pronunciará son judici ajudant á la bona causa.

Aixís que hagué acabat sa relació se dirigi á la acusada y en nom dels jutjes comensá á ferli las preguntas de fórmula.

—¿Acusada, persistiu en protestar de vostra innocencia?

Matilde aixecá 'l cap, llensá enrera sos rossos cabells, y fixant una mirada plena de magestat y de dolcesa:

—Persisteixo, y á Deu prenci per testimoni exclamá. So innocent, y ho dich are en veu alta, com ho diré entre las angunias de la mort y mentres me quedi un alé de vida.

—Acusada, repetí, ¿haveu trobat un cavaller que per vostra causa combati en camp igual, y en garantia del combat vos haja deixat una prenda que donar als jutjes y mantenedors?...

—Sí, exclamá una veu darrera la emperadora.

Era la veu del joglar que arribava precisament en aquell instant. Matilde alsá 'ls ulls al cel en senyal d'agrahiment y creuhá ab fervor sas mans. Lo joglar s' adelantá y doná un guant de cavaller al hērald, que s' encaminá tot seguit als jutjes pera entregarlos la prenda.

—Joglar, exclamá la emperadora, ¿qui es lo bon cavaller que en pro de ma innocencia s' ha decidit á agafar la llansa y á empunyar la espasa?... Oh! digam son nom pera que per ell pregue al cel, demanantli que benehesca al generós campeó de la innocencia!

—Ignoro qui es, senyora, contestá 'l joglar.

Y contá á sa soberana lo modo estrany com aquell guant hāvia arribat á sas mans.

—¡Deu meu! respirá Matilde aixís que son misatjer havia acabat de relatar ls aventura, fes que no falti aqueix piadós cavaller desconegut!

—No faltará, senyora, jo ho asseguro, digué ab calor lo joglar, que en aqueixa terra de lealtat que anomenan Catalunya, cap má llen-sa un guant de desafio que no prengui tot seguit la espasa pera reco-brarlo.

La emperadora sens contestar baixá 'l cap y creuhá las mans sobre 'l pit. Son fidel servidor conegué en lo mohiment de sos llavis que resava y s' enretirá pera no destorbarla en sa devoció.

En aquell moment, las trompetas dels acusadors y mantenedors del judici, que habian rebut ja 'l guant esqueixaren sonoras l' ayre, en orgullós reto, fent estremir los ambits del palench. Cap clari contestá al desafio. Passaren las horas y fins arribá 'l sol á la meytat de sa carrera sens que en ausili de Matilde acudís cap defensor. La gen-

tada comensava á desconfiar; lo temps passava, la mateixa emperadora havia ja girat varias vegadas miradas de amarch desconhort cap al joglar, y per fi, cansat ja l' emperador, maná que per darrera vegada sonessen las trompetas del camp.

Afortunadament aqueixa vegada no fou en va. Vibrava encare, gronxantse en l' ayre lo ressó de las provocants trompas, quan respongué la aguda veu de un clarí y obrintse la valla, salta á la arena, genet en un negre cavall de nissaga árabe, un arrogant cavalier luxosament armat de cap á peus. Cap divisa ni blasó ostentava son escut, y un negre plomall se gronxava sobre son casco.

Al veure al defensor que Deu enviava, al veure la gallardia y arrogancia ab que manejava 'l cavall y vestia la armadura, los espectadors que sentian secretas simpatias per la emperadora, aculliren al novament arribat ab un simpátich remor de aprobació. Lo desconegut atravessá 'l palench al trot, se dirigí al cadafalch y 's pará devant los jutjes, als qui saludá baixant la llansa.

— Jutjes y caballers, los hi digué, un caballer desconegut ve á demanarvos camp, ja que vol batres en defensa de la malhaurada Matilde contra sos miserables calumniadors. Sol he vingut, que encare que sian dos los mantenedors, me bateré primer ab l' un y quan estiga vensut ab l' altre, ó ab los dos á la vegada si aixís se disposa; que acostumat estich á no apurarme per cosa tant insignificant, que no son molts, per cert, contra un caballer de veras, dos calumniadors.

— Arrogant campeó, li digué l' emperador Enrich, aixeca si 't plau la visera y descubreix ton nom, que son de alt llinatge los mantenedors. y cal que pera batret ab ells. sapiguem si es noble ton naixement y si has sigut armat caballer.

— Enrich de Alemania, contestá 'l desconegut, ni mon nom he de descobrir ni mon rostre, pero t' ha de bastar saber que en quan á caballer ho so com lo mellor y mes bo de la cristiandat y en quant á llinatge ni al teu mateix cedeix. Aixó dich y aixó ho fio y qui duptar s' atreveixi de ma paraula, baixi al camp á rompre ab mi un parell de llansas.

L' emperador no contestá. Qui tant alt y ab tan orgull parlava no podia d' altre que esser de noble prossapia. Se li concedí la venia pera 'l combat, sens que 's tractés ja de saber son nom y 'l desconegut se dirigí llavors envers la acusada ab qui tingué una breu conversa. S' alzá devant d' ella la visera y li digué son nom. pero sentli prometre que guardaria 'l secret fins á veure lo resultat de la lluyta. Tot seguit se dirigí á las tendas dels mantenedors y ferí sos escuts ab lo ferro de

la llansa, segons era costum pera designar que 'l combat debia ser á mort.

Havian decidit los jutjes que 'l campeó se bateria primer ab un dels mantenedors y despres ab l'altre, si del primer encontre ne sortis vencedor.

Se llansá furiós al camp Rodolf de Walheim, y parti empunyant la llansa contre son adversari. Los dos eaballers se toparen en mitj de sa carrera ab un soroll paregut al de duas massas de ferro y á aquest primer encontre rodá mal ferit per terra lo caballer alemany, tant que avans que 'l vencedor tingués temps de baixar de cavall, pera ferlo confessar vensut, habia ja Rodolf llensat sa negre ánima per la boca de la ferida.

Entre 'ls viscas y 'ls aplaudiments de la concurrencia se 'n torná lo campeó á son lloch pera comensar ab lo segon. Pero aquest esglayat per la mort de son company, pres de un gran terror, en que entrava en part lo remordiment, en lloch d'acudir hont l'incognit esperava, volá á las plantas del emperador, y allí agenollat confessá sa alevosia, acusantse de calumpnia y disculpant á sa soberana. Enrich al sentir aixó ne tingué gran goig y satisfacció y 's posá dret pera comunicar la nova de la ignocencia de sa esposa al poble congregat.

Llavors se vejé á la gentada esclatar en crits de alegría y d'entusiasme, y com en lo poble es tant terrible 'l goig com la irritació, saltá al palench rompentho tot : destruí la pira y espargí los feixos de llenya, agafá al acusador y li doná inhumana, be que merescuda mort, y tot seguit buscá al vencedor pera passejarlo en triomph.

Mes ja era tart. Aprofitant la primera confusió del esvalot lo campeó, sens vendre son incognit, havia ja desaparegut.

En quant á la emperadora fou portada ab gran magnificencia al palau, hont la rebé en sos brassos l'emperador que ab llágrimas li demaná perdó de la injuria que li havia feta, donant crédito á la maldat y á la calumpnia. Se donaren ordes al instant pera que tot fossen festas en Colonia, mes li dolia molt al emperador que á ellas no assistís lo desconegut campeó á qual valor tot se debía y mes encare li dolia no sapiguer son nom ni sa classe.

— Sabeuho, donchs, li digué llavors Matilde, lo generós caballer que de llunyas terras ha vingut sens coneixeus ni á vos ni á mí, lo valent defensor que á vos vos ha salvat la honra y á mí honra y vida, es Ramon Berenguer III, compte soberá de Barcelona.

VÍCTOR BALAGUER.

ALS MEUS AVIS PATERNS

Ab motiu dels funerals que 'ls hi dedicà lo meu pare, en la parroquial de Sant Francesch de Tarragona, lo dia 3 del corrent.

Cendras que fóreu corpulenta soca
de ma nissaga, que al brotar en flor
exhaláreu perfums de ma existencia
fentme del vostre fruit sana llevor.

Ossamentas que un temps fóreu la vida
de qui es la meva, á qui la dech gojat
com la déu á vosaltres éll que s' honra
avuy ab lo tribut mes honorat.

Jo vos salut en la jornada honrosa
en que 'l major deber vos resa en plor,
y cada cor de la familia aixeca
lo monument sagrat del viu recort.

Jo sé que vau ser bons puig que la herencia
fa que mon cor sia noble y sia bó
y senti allà en lo fons de la meva ànima
no habervos conegut per mon guió.

¡Ja tot ho habéu fet pols per ma desdítxa!
ja vostres ulls lo temps los ha corcat:
mes jo 'm veig en aquells que aixi en los vostres
se miràren, sent noy, sentintne grat.

Ja habéu fet pols los llavis que besàren
à aquells que 'ls meus besavan, nin encar,
y que á besarlos tornaràn, gelantse,
si ans que á èlles me ve la Mort á arreballar.

Ja habéu fet pols los brassos que estrenyían
à aquells que, al naixer, van estrenye 'ls meus:
ja tot ho habéu perdut, menys la anyoransa
y 'l viu recort de vostres fills y 'ls seus.

La vostra honra pura que germina,
la sava á la meua honra me 'n ha dut,
y 'n sento grat que per la herencia honrosa
puga juljar lo bons que habéu sigut.

Aixís goso en saber que de las glorias
de vostres fills, ne vau sentir un pler;
que las glorias del fill son las del pare
y als triomfs del fill va 'l pare ab goig mes ver.

Aixís goso en saber que érau bons pares
estimant per igual als fills volguts,
sens fer la ingratitut que altres cometen
preferint quins fingeixen mes virtuts.

Igualtat mes precisa en aqueix segle
que sols la dóna 'l paternal amor;
igualtat que va fer que iguals se aymessen
tots los germans, despres, fins á la mort.

Aixís jamay la germanó ha mancada
en vostres fills, pares de nobles dots,
y 'ls fills de vostres fills ho apreguèren,
y l' amor de familia viu en tots.

¡Que trist deu ser tenir germans d' aqueixos
que forjan odis de envejós instint!
¡que trist deu ser veure la sanch germana
que corromp la alenada de Cain!

No veuben, folls, que tot l' orgull y l' odi
que enxiqueix tant al home, acaba aquí:
aquí ahont torna pols lo foch de la ira,
aquí ahont torna res tot lo verí.

¡Céndras que fóreu corpulenta soca
de ma nissaga! ja que un brot ne só,
vos prech que al Deu pregáu que sia eterna
en nostres descendents la germanó.

Puig si no, quan mos ossos sian cendras
com los vostres avuy, ja al dols repós,
donats al vent, repós no trovarian
si en los que han de venir la pau no hi fos.

Y encar que l' ánima 'm gosés la gloria
en las altas regions, eternament,
no hi gosaria 'l cel, que al veure 'ls odis
penaria en l' infern del sentiment,

JOSEPH VERDÚ.

MARINA

L' ona clara rodolava
retratant lo cel mes blau,
y sas espumas rissava
l' alé fresch d' un vent suau.

Mar endins, endins corria
la barqueta, proa al vent;
á cada ona que partia
quin ruixim que anava fent!

Tu en la popa arredossada
vida mia, quin penar
á cada salt y virada
quin estrenyem fort la ma.

Y jo feya espres, hermosa,
que la barca més saltés,
perque á cada salt, conmosa
m' apretavas un xich més.

A

LO DERRER LLIBRE

PER ALFONS DAUDET

(Traducció)

s mort!...» vá dir-me algú per l' escala.

Dias há que me la temia aquesta mala nova. Ja sabia que d' un moment á l' altre la trobaria darrera aquella porta; y no obstant, me sobtá com alguna cosa inesperada. Ab lo cor oprimít, los llabis trémols, vaig entrar á l' humil pis del escriptor. La pessa mellor era la destinada al treball, lo despórich escriptori s' havia apoderat de tot lo benestar, de tota la claror de la casa.

Allí vaig trobarlo, estirat en un llit de ferro molt baixet, y sa taula plena de papers, son treball interromput á mitja plana, sa ploma encara dreta en lo tinter, explicavan com la mort l' havia atrapat de sobte.

Derrera 'l llit, un gran armari de roure, vessant manuscrits y paperots, se badava casi demunt son cap. A son voltant tot eran llibres. llibres y res més; per tot arreu n' hi havia, en los prestatges, demunt de las cadiras, demunt del escriptori, d' apilats pels recons de terra, fins al meteix peu del llit. Quan éll escribia allí, en aquella táula, tot aquell desgavell, tota aquella barreja no empolsada, podia pláurens bé, perque un hi sentia la vida, l' ardor del treball. Mes, en aquella cambra de mort esferahia. Totas aquellas pilas de llibres á punt de caure, semblava qu' anavan á fugir, á perdres en la gran biblioteca dels lli-

LA RENAIXENSA.—Any XIV.

bres venturers, esbarriada pels encants, pels molls, per las paradas, fullejada pel vent y 'ls desenfeynats.

Acabava d'estamparli un bes en son llit, y seguia encare clavat allí, contemplantlo, tot impresionat pel contacte d'aquell front fret y dur com una pedra, quan de sobte la porta s'obrí. Un mosso de llibreter, carregat y esbufegant entrá tot content, deixant anar demun de la taula un feix de llibres, flamants, sortits de l'imprenta.

«De part del senyor Bachelin» digué cridant: després, al veure 'l llit, reculá, 's tragué la gorra y 's retirá discretament. En la remesa del llibreter Bachelin, després d'un mes de retart, esperada pel mallalt ab tanta impaciencia, y rebuda per la mort, hi havia quelcom d'esgarrifosa ironia. Pobre xicot! Era son darrer llibre, aquell en que més comptava. Ab quin cuydado més minuciós sas mans, ja tremolosas de febre, no havian corretgit las probas! ab quin dalé no esperava 'l primer exemplar! En los derrers dias, quan ja no parlava, tenia 'ls ulls fits á la porta. Si 'ls impressors, lo regent d'imprenta, 'ls enquadernadors, tota aquella munió de gent que travalla en l'obra d'un sol, haguessen pogut veure aquella mirada frisa y al aguayt, prou las mans haurian cuytat, prou las ratllas s'haurian tornat planas, las planas volums per' arribar á temps, es á dir un dia més prompte, y donar al moribunt lo goig de recobrar tot fresch y entre 'l flayre del llibre nou y la netedat de la lletra de motllo aquell pensament, que 'l pobre sentia com li anava fugint y enfosquintseli.

Fins en plena vida, l'escriptor experimenta en tals casos un goig que may s'amussa. Obrir lo primer exemplar de la seva obra, véurela fixada com en relleu y ja fora d'aquella ebullició de cervell dont sempre ha estat un poch térbola, quina sensació més deliciosa! Tot éll tan novet, vos enlluerna: las lletres fan pampallugas, enribetadas de blau y groch, com si tinguessen 'l cap ple de sol. Més tart, al tal goig d'autor s'hi mescla un xich de tristesa, la racansa de no haver dit tot lo que voliau dir. L'obra que duyau en lo cervell sembla sempre més hermosa que la qu'haveu fet. Si se 'n perden de cosas en lo petit trajecte del cap á la má! Quan l'obra jau en los pregons del pensament, l'idea del llibre s'assembla á las hermosas medusas del Mediterrani que suran pel mar com tornasols de llum; tiradas demunt l'arena ja no son més qu'un poch d'aygua, algunas gotas descoloridas que 'l vent aixuga tot seguit.

Mes ay! que de son darrer llibre, lo pobre xicot no va sentirne ni goigs ni desenganys. Quina pena veure aquell cap pesant é inmóvil adormit en lo coixí, y al costat aquell llibre nou qu'anava á lluhir ja

en los aparadors, á bategar entre 'ls sorolls del carrer y la vida, fent que 'ls viandants llegeixin maquinalment son títul, se l' emportin en la memoria y 'ls ulls, ab lo nom del autor, lo nom meteix qu' ha sigut inscrit en la fulla trista de l' alcaldía; tan somrisent, tan alegre com figura en las portadas de color clar! Lo problema de l' ánima y 'l cos lo veyá un allí, tot sencer, entre aquell cos enrampat qu' anavan á enterar y oblidar, y aquell llibre que 's desprenia d' éll com una ánima visible, vivent y potser immortal.

«Ell me 'n havia promés un exemplar...» digué molt baixet, aprop meu, una veu plorícosa. Vaig girarme, y descobrí darrera unas ulleras d' or, un ullet viu y escorcollador, conegut meu y també de vosaltres, tots vosaltres, amichs meus, qu' escribiu. Era 'l del aficionat á llibres, d' aquell que, des que s' anuncia un volúm, compareix á la porta de casa vostra á trucar ab dos copets límits y persistents com ell es. Entra ab la mitja rialleta y tot cap moix, saltirona pel voltant vostre, vos tracta de «mestre» y ronsejará per allí fins que s' emportará un exemplar de vostre derrer llibre. ¡No més que 'l derrer! Ja té tots los altres, sols li manca aquest. ¿Cóm refusarli? Arriba tan á punt, vos sab aixampar tan bé en mitj del goig de que parlavam, del amohino dels envios y las dedicatorias. ¡Quin alet n' hi há del tal home! Vos dich qu' es terrible, re 'l deté, ni las portas sordas, ni un aculliment fret, ni 'l vent, ni la pluja ni las distancias. Al dematí, 'l trobareu pel carrer de la Pompe, gratant la porteta del patriarca de Passy, á la tarde torna de Marly ab lo drama de Sardou sotà 'l aixella. Y aixís, sempre trotant, sempre pídolant, passa la vida sense fer res, pero omplint la seva biblioteca sens gastar un quarto.

Certament, calia que la passió que sent aquell home pels llibres fos ben forta pera portarlo aixís fins aquell llit de mort.

«Eh! prenéulo, 'l vostre exemplar» vaig dirli tot impacient. No 'l va pendre pas; lo va engolir. Després, un cop lo volúm ben endrapat en la butxaca, restá inmóvil sense parlar, lo cap decantat demunt l' espatlla, aixugantse las ulleras ab un ayre tot entendrit... Qué esperava? Qué 'l retenia allí? Potser un xich de vengonya, l' aprensió de tornarsen tot seguit com si no hagués vingut sino per alló?

Donchs nó.

Demunt la taula, en lo paper d' embolicar mitj badat, acabava de descobrir alguns exemplars d' *amateur*, groixuts, sense retallar, ab grans marjes, florons y culs-de-llantia, y malgrat sa recullida actitud, sa mirada, son pensament, tot ell se 'n anava allí. . No hi veyá de cap ull, lo pobre!

Y lo qu' es la manía d' observar també! Jo mateix m' havia deixat distreure de l' emoció y seguia á través mas llàgrimas, aquella comedieta llastimosa que s' estava representant á l' esponsa d' un mort. Poch á poquet, ab moviments invisibles, l' aficionat aná atansantse á la taula. Sa ma 's posá com per etzar sobre un dels volúms; lo tombá, l' obrí, palpá 'l gruix del paper. Y mentres feya aixó, l' ull se li encenia, la sang li pujava á las gallas. La magia del llibre 'l removia .. A la fi, no poguent més, ne prengué un.

«Es pera M. de Sainte-Beuve», va dirme á mitja veu. Y tot febro-sénch, torbat y ab la por de que li prenguéss, ó potser també pera convénce'm ben bé de que era pera M. de Sainte Beuve, afegí, molt sério y ab un accent de compunció intraduhible: «Es de l' Academia Francesa!»... y tocá 'l dós.

NARCÍS OLLER.

L' HARPA

I

Pujaren al Castell. L' angusta porta
oberta al vent sobre la mar estava.
Allà la Reina, deturant sa filla,
signà la mar del orient llunyana.

Y entraren al palau. Sales inmensas
mostravan fondes la buydor qu' esglaya;
y al so de les petjades s' estremian
los negres cavallers que les guardavan.

Ay! aquells negres cavallers de ferro
no mourán may sa poderosa llansa:
al cruxir de les buydes armadures
la Reina suspirava.

II

Dins la cambra real, trista y polsosa,
un trono d' or hi resplandia encara,
la Reina hi va pujar y s' hi va asseure
ab lo recort de magestat passada.

Baix de ses plantes s' assegué la jove,
y mirava ab tristor l' antiga sala.

— Mare, tos fills y ton poder moriren.

— Filla, tú vius per á conhort encara.

Qué resta; mare, d' aquell temps, qué resta?—
La Reina aquí sense dir mot plorava,
y, fent signe llavors á la jove,
li va mostrar un' harpa.

III

L' harpa era antiga qu' en los jorns de gloria
devant los reys en el Castell sonava:
encara dins la pols d' aquelles cordes
notes dormian de dolura patria.

La filla prengué l' harpa, y tremolosos
los primers sons com á jemechs pujavan.
Després va rompre un torrental de notes,
com fonda pena que plorant esclata.

Y los ecos faels que sempre vetlan
repetiren la veu tan anyorada
y 's movia dins l' ombra una bandera
y l' óliba siulava.

IV

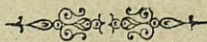
Estols de notes mágiques sortian
de dins les mans de la princesa blanca,
com los aucells aletetjant nasqueren
á dins les mans puríssimes de l' auba.

Baxos los ulls, la Reina concirosa
bevia 'l só de l' armonia estranya,
y per moments parlava com en somnis,
y sos fills, qu' eran morts, anomenava.

Tart era ja.—La lluna pensativa
guaytà tranquilament á dins la cambra;
y ningú sab ¡ay Deu! fins á quina hora
d' rá lo só de l' harpa.

M. COSTA LLOBERA.

Setembre de 1876.

PRIMAVERA

Ja la neu de l' alta serra
Desglassa del sol lo bes;
Ja l' Abril, ab abundancia,
Per los camps y per los erms,
Pels prats y per las montanyas
Catifas de flors estén;
Ja cridant á sa parella
Canta ab dolsura l' auCELL,
Y en las brancas de l' alsina,
Del vert pi, del alt xiprer,
Los verdums y cadarneras
Fabrican lo seu niuhet;
Ja en las ubagas riberas
Los rossinyols viatgers
L' espay de grata armonia
Omplen ab llurs refilets;
Ja tornan las orenetas,
Ja tot de gala 's vesteix,
Per tot flayres, y canturias,
Verdeja per tot arreu;
Tot convida á la esperansa,
A la vida, al goig, al pler;
Fins sembla que una besada
Envia la terra al cel
Al sentirse deslliurada
Del pesat baf del ivern.

Bádat també á l' alegria,
Canta tu també, cor meu,
Romp del dolor la glassada
Que rigorosa t' estreny,
Batega ab entusiasme
Ja que tals bellesas veus,
Que mirant tals maravellas
Sols no 's recorda de Deu,
Y desde l' fons de son ànima
No li eleva un cant fervent,
Aquell que del materialisme
En l' abim obscur y fret
Malhaurat arrossegantse
Dels falsos idols als peus,
Al amor y á la bellesa
Permaneix indiferent.

JOSEPH CORTILS Y VIETA.

